

АЛФА БК УНИВЕРЗИТЕТ
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕНАџМЕНТ У СПОРТУ
БЕОГРАД

Нучно-наставном већу

На седници научно-наставног већа Факултета за менаџмент у спорту бр. о одржаној именована је Комисија за оцену израђене докторске дисертације Раде Ракочевић под насловом „**МЕНАџМЕНТ, ТИМСКИ РАД И ОРГАНИЗАЦИЈА У ЦЕНТРИМА ЗА ТЕРАПИЈЕ И АКТИВНОСТИ УЗ ПОМОЋ КОЊА**“

1. Др Ђорђе Мачванин, , редовни професор Факултета за менаџмент у спорту, Београд
2. Др Фрања Фратрић, редовни професор Факултета пословне економије, Ср. Каменица
3. Др Јован Веселиновић, доцент Факултета за менаџмент у спорту, Београд

На основу позитивне оцене Универзитета о пројекту докторске дисертације, предатој коначној верзији дисертације и остале документације кандидата, Комисија Научно-наставном већу Факултета за менаџмент у спорту, подноси следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Рада Ракочевић рођена 21.01. 1959. године у Бијелом Пољу, Црна Гора. Након основне школе уписује Перагошку академију за образовање наставника разредне наставе у Беогеаду а након више школе уписује и завршава Дефектолошки факултет смер Логопедија . Након запослења у Специјалној основној школи уписује и завршава Олигофренопедагогију на Дефектолошком факултету. Последипломске студије уписује на Дефектолошком факултету у Београду и полаже све предвиђене испите али сам Магистарски рад није одбранила. Уписује и завршава мастер студије на Алфа Универзитету, Факултет за менаџмент у спорту.

Од места учитеља у Основној школи до наставника у Специјалној школи, својим радом се истиче и напредује у разним педагошким истраживањима и сарадњу са Педагошким заводима. Од своје 35 године живота је на руководећим местима а последњих петнаест година је на местима Директора основних школа у Београду. Тренутно је директор ОШ „ Војвода Путник“ Београд. Својим ангажовањем и истраживачким радом учесник је у тимском раду на више пројеката које је реализовало Министарство просвете науке и технолошког развоја. Члан је тима у изради Програма за Факултет за специјалну рехабилитацију и социјалну педагогију у Бања Луци. Такође је један од учесника тима за израду Програма за први приватни Дефектолошки факултет у Београду. У свом дугогодишњем раду а последњих десетак година , аутор је и/или реализатор великог броја акредитованих програма објављених у Каталогу ЗУОВ (од 2008/09 школске године до 2016/2017 школске године) за стално стручно усавршавање наставника и стручних сарадника РС. Аутор, коаутор је преко петнаест научних радова.

2. ПРЕДМЕТ, ПОЛАЗИШТА И ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат у својој докторској дисертацији истиче да велики број истраживача широм света из разних научних дисциплина трага за стратегијом коју користи нервни систем у програмирању покрета. Велики број експеримената је изведен да би се дефинисале варијабле одговорне за ове процесе. Истраживачи моторних способности заинтересовани су да разумеју организацију процеса укључених у селекцију и извођење покрета. Дакле **основни предмет** у овом истраживању је покрет као основ понашања а који захтева озбиљан мултидисциплинаран приступ у делу који се односи на рехабилитацију и хабилитацију у активностима уз помоћ коња. Исто тако предмет су и тимски менаџерски рад и организација у центрима за тераписко јахање.

Циљ истраживања односи се на изградњу структуре (кадровске, архитектонске, грађевинске, асистивно-технолошке, програмске ...) центара који се баве терапијама и активностима уз помоћ коња. Ово је покушај да се имплементира искуство ауторитета из

света који се овом врстом активности баве уназад скоро један век. У Србији је то још увек на нивоу инпровизације. У свету сваки мало озбиљнији коњички клуб има добро организован менаџмент. Ако упоредимо искуства из Центара Америке и Европе (где су ове врсте рехабилитације уткане у систем) са нашом земљом, добијамо фрапантне резултате !

3. ЗНАЧАЈ И АКТУЕЛНОСТ ИСТРАЖИВАЊА

Значај истраживања се огледа у следећим задацима:

Задаци истраживања су процена потреба (психосоцијалне подршке и рехабилитацијске подршке) особа са инвалидитетом.

Едукација и примена наученог у организацији Центара за терапије и активности уз помоћ коња те примена искуства из земаља која се традиционално баве организацијом Центара за ТПК (Шведска, Велика Британија, Америке..).

Права и могућности или стандарди за организацију и реализацију ТПК

Како се у Србији око педесет коњичких клубова и удружења бави неком врстом активности (терапијских или спортских) са особама са сметњама у развоју и са инвалидитетом, а да једва њих два-три удружења има добру организацију и едуковане стручњаке (организован тим) за ову област а искуство из света говори да јак менаџерски тим чине едуковани менаџери уско специјализовани за рад у коњичким организацијама, отуда и значај и актуелност овог истраживања. Све већа је потреба за добром организацијом хипотерапије на нашим просторима с обзиром на вишеструко и системско позитивно дејство које она има на организам, посебно код деце.

4. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ОД КОЈИХ СЕ ПОШЛО У ИСТРАЖИВАЊУ

X1- Програмска организација и опремљеност центара за спровођење активности и терапија уз помоћ коња по стандардима системски препознатим, доводе до квалитетнијег живота особа са инвалидитетом.

X2- Особе са инвалидитетом нису хендикепиране искључиво својим стањем већ предрасудама, неприхватањем и дискриминацијом.

X3- Постојећи правни и институционални и кадровски организовани потенцијали се недовољно и неадекватно користе за интеграцију особа са инвалидитетом у социјалну средину. Едуковани менаџери из ове области нису скоро уопште заступљени.

X4- Индекс заинтересованих особа са инвалидитетом за ову врсту Центара није у корелацији са индексом моторног функционисања у овој средини тј нема ниједан центар

који је опремљен свим потребним средствима (приступачан и организован простор, дидактика, лиценцирани коњи итд итд итд)

5. ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање у оквиру предложене тезе наставак је научно-истраживачког пројекта „Имплементација словеначког (ЕУ) модела за едукацију Терапеута за извођење терапија и активности уз помоћ коња у Србији“ Заједница школа за специјалну едукацију и рехабилитацију РС

-Истраживање („Искуства са применом хиппотерапије у ЕУ и свету је праћена од 2006 до 2011), је проведено прикупљањем искустава из великог броја организација тј Центара за спровођење активности уз помоћ коња из Америке, Велике Британије, Немачке, Аустрије, Шведске, Словеније, Хрватске...

-Тестирање експерименталне групе из Републике Србије је изродило 14 стручњака који су добили дипломе и звања „Терапеут за извођење терапија и активности уз помоћ коња“. Искуства о примени хиппотерапије је прикупљено од 150 Центара (Улога менаџера у раду Центара, избор-нега-школовање коња, тимски рад, индивидуални програми, , терапеути, инструктори, терапије и активности уз помоћ коња, спортско јахање инвалида...)

6. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ САДРЖАЈА ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. УВОД

1.1 Општи појмови, дефиниције, термини и карактеристике хипотерапије

1.2 Каратак преглед развоја хипотерапије

2. КОЊ – ТЕРАПЕУТ, БРИГА О КОЊИМА И ЊИХОВЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЈАХАЧИ

2.1 Грађа и особине коња, здравље и одржавање коња, избор коња и школовање за терапијско јахање и опрема за терапијског коња.

2.2 Покрет хипотерапијског коња.

2.3 Улога дресурног јахања за особе са инвалидитетом.

2.4 Ветеринар као члан тима. ТИМ и његова примена у терапијском јахању

2.5 Карактеристике јахача

2.6 Тим и сензорна интеграција.

3. ПРИМЕРИ МОДЕЛА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦЕНТАРА ЗА ТЕРАПИЈСКО ЈАХАЊЕ

3.1 Интернационална федерација за јахаче инвалиде.

3.2 Услови и организација у Центрима, ресурси и потребе и специфичне едукације.

3.3 Како се терапијско јахање спроводи.

3.4 Модел центра.

3.5 Безбедносни аспекти у центрима за терапијско јахање

4. УЛОГА МЕНАџЕРА У СПРОВОЂЕЊУ СТАНДАРДА У ОРГАНИЗАЦИЈИ

4.1 Стандарди за Центре- акредитација за терапијско јахање.

4.2 Процес стварања стандарда.

5. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

5.1 Анализа резултата истраживања

6. ЛИТЕРАТУРА

7. РЕЗУЛТАТИ И ЗАКЉУЧАК ИСТРАЖИВАЊА

Анализом резултата истраживања је установљено да Центар за ТПК/АПК као институција не постоје у систему препознатљиви. Едукација терапеута и стручних тимова је кроз „Имплементација словеначког (ЕУ) модела за едукацију терапеута за терапије и активности уз помоћ коња, у Републику Србију“ направила први корак јер је 14 високо образованих стручњака, добило могућност да се доедукују. Од тога су два тима закорачила у стручну подршку и професионалан рад. Удружење „Потковица“ из Београда је врло професионално наступило и кроз „трње“ иде ка систему.

Сви аспекти који су били укључени у истраживање „ Организација Центара у свету“ и имплементација програма, кадровске опремљености и самог простора Центра са свим пратећим садржајима је један цео систем као што је ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРА ЗА ТПК/АПК. Како је овај рад наставак пројекта „ Имплементација словеначког (ЕУ) модела за едикацију терапута за извођење ТПК/АПК , у Србији, то је и пандам томе програму.

Најважније ствари односе се на:

- програмске шеме (терапије и активности уз помоћ коња) увек прилагођавати потребама деце са сметњама у развоју и са инвалидитетом и испоштовати индивидуални програм предложен од стране стручног тима;
- константно унапређивање и приступ раду који даје акценат на усавршавању и иновацијама у приступу новим програмима и пројектима;
- константно унапређивање инфраструктуре - пројектовање и изградња објеката по узору на светске центре чија организација рада и програми су били предмет овог истраживања;
- деловање у правцу природних ресурса погодних за спровођење хипотерапије, си (сензорне интеграције), рекреативног јахања инвалида као и спортског јахања оси;
- креирање политике у такмичењу које има вишеструке ефекте и више од хипотерапија;
- подизање нивоа рада када су педагошки, социјални, медицински, тимски рад и менаџерски аспекти у питању;
- квалитет, професионализам, стратегија, стандарди,... кључ је успеха.

Резултати истраживања показују да постоје бројни лимитирајући фактори који ометају или онемогућавају функционисање особа са сметњама у развоју у социјалној средини и доводе је до нивоа промена или сталне инкомпетенције. Тако особе са инвалидитетом и са сметњама у развоју нису хендикепиране искључиво својим стањем већ предрасудам, чиме је потврђена прва хипотеза истраживања. Квалитет живота кроз активности наменски планираних центара за терапије и активности уз помоћ коња, је у уређеним системима врло препознатљив а у Србији је маргинализована област. Стандардизација је обавезна како би ове врсте активности и њихова реализација допринела побољшању квалитета живота деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом.

Неадекватно образовање и додатна едукација тимова и менаџера за организацију у центрима су показали да се постојећи правни, институционални и кадровски потенцијали недовољно и неадекватно користе за интеграцију особа са инвалидитетом у имплементирание иновативне програме из ЕУ. Постоје законска ограничења и баријере у смислу амбијента и услова стварања терапијских центара за организацију и спровођење

ТПК/АПК у Србији. Дакле, школовање коња за спровођење терапија и активности, едукација кадрова и могућност архитектонских пројеката у Србији није достигао ниво шездесетих година прошлог века у неким земљама света.

Резултати истраживања показују да су особе са инвалидитетом и деца са сметњама у развоју без активног учешћа у друштвеном окружењу. Присутна је пасивност и неангажованост, како самих особа са инвалидитетом тако и њиховог непосредног окружења. Одрасле и интелектуално ометене особе (са аутистичним спектром) нису запажене у ангажовању волонтеризма као и врло мали број волонтера се укључује у овакав систем подршке и реализације активности за спровођење ТПК/АПК. Посебно су запажени резултати постигнућа (особа са инвалидитетом који хипотерапију похађају дужи временски период) тамо где су родитељи и ужи чланови породице укључени у волонтеризам у терапијама/активностима уз помоћ коња. Модел центра који је приказан у овом раду има доста добру кадровску структуру као и топ менаџера, али без простора за који нема ни назнаке његовог темеља.

Регионалне активности које се односе на потписивање Меморандума су активности које су у току и реализација истог би довела до почетка озбиљних почетака на изради стратегије и уређење поља ТПК/АПК – терапија и активности уз помоћ коња.

На основу дискутованих резултата истраживања могу се извести општи закључци:

1. Способност извођења покрета код особа са сметњама у развоју и инвалидитетом (церебрална парализа и аутизам), показала је особеност и сложеност регулационих система и механизма који у зависности од одређених услова реагује на сасвим специфичан начин.
2. Инкоректност извођења покрета код особа са инвалидитетом јасно демонстрира да упркос интактности нервног и мишићног система постоји и низ дефицита који квалификују покрет као – покрет са грешком.
3. Покрети нису продукт једноставне релације нерв-мишић и на то указују истраживања рађена у области неурофизиологије (Бернштајн, 1967.), неуропсихологија (Лурија, 1983.), когнитивне психологије (Сугден, 1990.) и дефектологија.
4. Појам интеракције између особа са сметњама и тима рехабилитатора у центру, при коректним покретима или покретима са грешком, указује на разлику у стратегији коју користи мозак при ходу од стратегије коју користи мозак особе са инвалидитетом при извођењу покрета ОСИ на леђима коња.
5. Уочавање и разумевање моторних дефицита може указати на поремећену динамику адаптације у социјалном пољу, према другом, и себи у том пољу. Важно је напоменути да област ТПК/АПК (терапија и активности уз помоћ коња) представља истовремено и

област могућег мултидисциплинарног терапијског приступа одређеног тима који је за особе са инвалидитетом, а на челу са топ менаџером су и циљна група у овом истраживању.

6. Добијени резултати истраживања јасно су показали да се постојећи правни, институционални и кадровски потенцијали недовољно и неадекватно користе за интеграцију у социјалну средину као корисници јавних услуга који су системски потпуно неуређени у РС. Постоје законска ограничења и баријере у смислу амбијента и услова бављења спортом инвалидне деце у односу на здраву децу –ученике. Баријере су присутне и манифестују се кроз предрасуде, неадекватне програме спортских клубова и савеза, и нерешене грађевинске и архитектонске баријере.
7. Особе са инвалидитетом нису хендикепиране својим стањем већ предрасудама, неприхватањем и дискриминацијом. У тим оквирима су успостављене и неосновано фиксирани посебне социјалне околности унутар којих се особама са инвалидитетом оспорава и реално ускраћује право на једнаке могућности, на развој и потврђивање личних потенцијала. У РС постоје први кораци који се односе на мултидисциплинарне приступе, тј. тимски рад (сада је један тим на задатку „Потковица“, али оно што је у свету скоро стотину година обавеза су ЕДУКОВАНИ ТОП МЕНАѢРИ којих уопште нема на потребним местима у РС, који би стварали систем и изборили се у законска и подзаконска акта.
8. То је још један доказ да менаџмент има утицај постављања стандарда у раду те да је веома важно тежити ка константним иновацијама и развоју. Овај рад је такође и својеврсни индикатор познавања менаџерског позива, науке и активног рада у домену спорта у коме учествују особе са инвалидитетом, посебно у терапијама и активностима уз помоћ коња, спортском јахању инвалида, волтажирању инвалида...

Ако се осврнемо на приложени материјал, одмах ћемо видети колико је менаџмент у спорту важан за овај процес у тренажној технологији, као и сам менаџер у тиму који је иначе мултидисциплинаран. Да би се стигло до одређеног спортског резултата незамисливо је без функције спортског менаџера који је на челу тима. Спортске резултате у спортском јахању инвалида (као врхунца тераписког јахања), не чине само пехари, већ једнако вредан рад који доприноси и много више од тога –здравом психофизичком развоју најмлађе здраве деце а посебно квалитетнији живот особа са инвалидитетом.

Стручност, знање, образовање, људске особине, уз обилато познавање могућности особа са инвалидитетом у спортским активностима, су неопходни фактори менаџерског успеха, због тога овај рад није био само осврт на један велики и важан сегмент када је спорт у питању, компарацију по епохалном развоју, већ и указивање на чињенице да данас у спортовима којима се баве инвалиди, организациона шема у менаџменту има већи значај од саме струке.

Јасно је да је код нас недефинисано подручје које се односи на спортске организације у којима су актери особе са инавалдитетом. Новац има велики значај, јер право и добро организовано такмичење или било који аспект у свакој сфери спорта преставаља подстицај односно основу из које се креће. И тај сегмент, било да је то неки систем или само једна активност, такмичење треба да буде доведено до савршенства и на тај начин осигура то да се планирани програм увек и на време реализује. Потребно је уредити област на пољу – спортско јахање особа са инавалдитетом на следећи начин:

- потребни су спортски менаџери који су доедуковани за познавање, рад и припрему инвалида за специјалне олимпијаде и параолимпијаде, као чланови тима са менаџерским ставовима, правилима, знањима и копетенцијама...

Спортски менаџер има обавезу да ради на развијању стручног приступа у подручју активности и терапија помоћу коња. Организација и брига за образовање на подручју активности и терапије помоћу коња. Организација и реализација националних и међународних посета. Улога спортског менаџера је и да повезује и суделује са установама и организацијама на међународним нивоима такмичења. Улога спортског менаџера је: промоција терапија, активности и спортског јахања особа са инавалдитетом, струковној и лаичној јавности. Са позиција лидера тима за припрему и реализацију активности уз помоћ коња, спортски менаџер тежи личном и професионалном задовољству да омогући квалитетнији живот особи са сметњама у развоју.

Самопоштовање и поверење у сопствене способности за сваког јахача са инавалдитетом, је крајњи циљ и задовољство актера који учествују у припреми, реализацији и успеху на пољу врхунских спортских резултата на специјалним играма и параолимпијадама.

8. НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Као основни допринос ове доктоске дисертације у стручном и научном погледу аутор истечице да су бројни фактори који детерминишу нивое организације Центара за терапије и активности уз помоћ коња и опскрбљеност програмским садржајима, методама рада, средствима, особа са инавалдитетом. Искуства из иностранства су корисна претежно за област методологије истраживања, јер не воде рачуна о специфичностима средине у којој ми живимо, која пре свега има традиционална схватања. Проблем овог истраживања односио се на сметње имплементације организације Центара из организованих земаља.

- Тимски рад је код нас недовољно дефинисан из разлога што за стручни тим организован у оквиру потребе за спровођење ТПК, нема довољно доедукованих стручњака из поља медицине, дефектологије, психологије и др.

9. СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

- American Society of Association Executives. (1988). *Self Regulation: Accreditation, Certification and Standardization*. American Society of Association Executives: Washington, D.C.
- Ayers, A. J. (2002). *Dijete i senzorna integracija*. Zagreb: Jastrebarsko, Naklada Slap.
- Bass, M. M., Duchowny, C. A., Llabre, M. M. (2009). *The effect of therapeutic horseback riding on social functioning in children with autism*. Journal of Autism and Developmental Disorders, 39(9), 1261–1267. doi:10.1007/s10803-009-0734-3 (published single research study).
- Baumann J. V. (1979). *Therapeutic Exercise on Horseback for Children with Neurogenic Disorders of Movement*. 3rd International Congress. England.
- Bier, M. J.; Kauffman, N. (1989). *The Effects of Therapeutic Horseback Riding on Balance*. Adapted Physical Activity Quarterly. 221–229.
- Bobath, B. (1978). *Adult Hemiplegia, Evaluation and Treatment*. Second Edition, London: William Ilcincmann Medical Books Limited.
- Bongianni, M. (1988). *Encyclopedia of horses*. Milano.
- Borges de Araujo, T.; Araújo, R.; Santana, L. A.; Lopes, M.; Franck, C. R. (2006). *Use of hippotherapy as physiotherapy strategy treatment in improvement for postural steadiness in patient with lower limb amputated: A pilot study*. Paper presented at the 12th International Congress of Therapeutic Riding, Brazil. Paper retrieved from <http://www.ncpg-kenniscentrum.nl/documenten/twaalfdeintcongresfrdi.pdf> (oral presentation of single research project).
- Bužan V.; Adamič Turk, M.; Japelj, A.; Bajde, S.; Bernard, M.; Korošec, N.; Stergar Remškar I.; Turičnik D. (2010) *Konj, s konjem – na konju*, Priročnik o terapevtskem jahanju, CUDV, Ljubljana.
- Carr, S.; Gordon, G. H. (1987). *Movement Science for Physical Therapy and Rehabilitation*. Maryland, Aspen Publishers.
- Champagne, D.; Dugas, C. (2010). *Improving gross motor function and postural control with hippotherapy in children with Down syndrome*. Case reports. Physiotherapy Theory and Practice, 26(8), 564–571. (published descriptive report).
- Commission on Accreditation of Rehabilitation Facilities. (1988). *Standards Manual for Organizations Serving People with Disabilities*. Tucson, Joint Commission on Accreditation of Hospitals. (1985). Consolidated Standards Manual. Chicago, IL.
- Congress Focus. *Hippotherapy: walking a new path*. Physiotherapy Frontkine 2000.
- Conti, D. (1984). *Post-Stroke Adapted Exercise Program*. (Informational Pamphlet): American Heart Association.
- Cucić, V.; Jovanović, V. (2001). *Pedagoški pristup osobi sa smetnjama u razvoju*, Zavod za izdavanje udžbenika. Beograd, str.213–248.
- Čordić. A.; Bojanin. S. (1992). *Opšta defektološka dijagnostika*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.

- Dabić, M. (1988/89). *Razvoj komunikacije deteta sa odraslima u predškolskom uzrastu*. Užice: Zbornik stručnih i naučnih radova, 2, str. 94–104.
- Davies, P. (1985). *Steps to Follow: A Guide to the Treatment of Adult Hemiplegia*. Germany: Springer-Verlag.
- Fox, V. M.; Lawyer and Luttgies, M. W. (1984). *Pilot Study of Novel lest Instrumentation to Evaluate Therapeutic Horseback Riding*. Adapted Physical Activity Quarterly. 1, 30–36.
- Goljevšček, A.; Demšar M. (2006). *Socijalna zbornica Slovenije*, akreditovan program 2006, Ljubljana.
- Grandić, R. (1997). *Porodična pedagogija*. Novi Sad, Filozofski fakultet.
- Hadžić, J. (1979). *Dijagnostička vrijednost neuropedijatrijskog pregleda novorođenčeta i dojenčeta i njegov značaj u ranoj detekciji cerebralnih oštećenja*. Zbornik radova, XI Kongres pedijatar Jugoslavije, Sarajevo.
- Hall, S. J.; Hulac, G. M.; Myers, J. E. (1983). *Improvement Among Participants in a Therapeutic Riding Program*. Unpublished manuscript, Washington State University, April.
- Heine, B. (1997). *Hippotherapy: a multisystem approach to the treatment of neurimuscukar disorders*. Aust Physiother.
- Herlok, E. (1971). *Razvoj deteta*, Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika.
- Hiepertz, W. (1977). *Therapeutisches Reiten – Medizin, Pädagaogik, Sport*. Stuttgart.
- Hrnjica, S. (1991). *Ometeno dete – uvod u psihologiju ometenih u razvoju*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Kecmanović, D. (1980). *Psijhijatrija*. Beograd – Zagreb: Medicinska knjiga.
- Kluwer, C. (1982). *On the Psychology of Riding/Vaulting*. Proceedings of the 4th International Congress.
- Koren G.; Bologna M.; Long D. (1989). *Perception of teratogenic risk by pregnant women exposed to drugs and Chemicals the first trimester*, Am J Obstet. Gynecol, May:160 (5 Pt):1190–4.
- Kostić O. (1991). *Istraživanje razvoja i telesnih deformiteta u dece i školske omladine*. Niš: Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet.
- Kostić O. (1988). *Ocena fizičkog razvoja učenika. – Analiza sistematskih pregleda*. Novine i aktuelnosti u sportskoj medicini, Herceg Novi.
- Krmpotić, J. (2011). *Konji – terapeuti, učitelji i prijatelji*. KRILA terapijsko jahanje, Zagreb.
- Kunzle, U. (1982). *The Effect of the Horse's Movement on the Patient*. Proceedings of the 4th International Congress.
- Lechner, H. E.; Kakebeeke, T. H.; Hegemann, D.; Baumberger, M. (2007). *The effect of hippotherapy on spasticity and on mental well-being of persons with spinal cord injury*. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation, 88(10), 1241–1248. doi:10.1016/j.apmr. 2007.07.015 (published single research study).
- Levit, S. (1988). *Physical Therapy of the Foot and Ankle*. New York: Churchill, Livingstone, Chapter: His Foot in Hemiplegia. 109–141. Documents in these Proceedings. Sixth International Riding Therapeutic Congress. (1989). Toronto: Canada.
- Lorenz, K. (1973). *Die Ruckseite des Spiegels*, München, Germany.
- Macauley, B. (2007, April). *Effects of equine movement on attention and communication in children with autism*. Paper presented at the meeting of the American Hippotherapy Association, Atlanta, Georgia. (oral presentation of single research project).

- North American Riding for the Handicapped Association. (1992). *The Manual of Standards for Therapeutic Riding*. NARHA: PO Box V Denver, CO 80233.
- Osborne M. (1998) *Hippotherapy as an intervention modality for a patient with cerebellar dysfunction*. Phys The Case Reports.
- Ödberg, F. O.; Bouissou, M. F. (1999) *The development of equestrianism from the baroque period to the present day and its consequences for the welfare of horses*. Equine Veterinary Journal Supplement.
- Petrovič, V. (2001). *Hipoterapija: zdravljenje s pomočjo konja*. Velenje: Založništvo Pozoj.
- Pijaže, Ž. Inhelder, B. (1988). *Intelektualni razvoj deteta*, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Popović-Čitić, B.; Žunić-Pavlović, V. (2005). *Prevenција prestupništva dece i omladine*. Beograd: Ministarstvo prosvete i sporta Republike Srbije i Pedagoško društvo.
- Professional Standards for Special Education. (1987). *ERIC Clearinghouse on Handicapped and Gifted Children*. Reston, Virginia.
- Rees, L. (1993). *The horses mind*. Melbourne.
- Riede, D. (1988). *Physiotherapy on the Horse*. Wisconsin: Omnipress.
- Riles, B. ed., (1989). *Evaluation of Therapeutic Recreation Through Quality Assurance*. State College, PA: Venture Publishing.
- Rubinštajn, S. L. (1981) *O mišljenju i putevima njegovog istraživanja*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Ryerson, S.; Levit, K. (1988). *Physical Therapy of the Shoulder*. New York: Churchill, Livingstone, Chapter: The Shoulder in Hemiplegia, 105–131. Rycrson.
- Sacks, O. 1998 (2005) Kvins University, Faculty of Pedagogik, str.13/18.
- Shurtleff, T. L.; Standeven, J. W.; Engsberg, J. R. (2009). *Changes in dynamic trunk/head stability and functional reach after hippotherapy*. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation, 90, 1185–1195. doi:10.1016/j.apmr.2009.01.026 (published single research study).
- Silkwood-Sherer, D.; Warmbier, H. (2007). *Effects of hippotherapy on postural stability, in persons with Multiple Sclerosis*. A pilot study. Journal of Neurologic Physical Therapy, 31(2), 77–84. doi:10.1097/NPT.0b013e31806769f7 (published single research study).
- Stančić, V. (1981). *Adaptivni potencijal slijepih*. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Izdavački centar Rijeka.
- Stošljević, L. (1979). *Razvoj motorike kod telesno invalidne dece*. FASPER Beograd, str 87–95 ; 118–124.
- Strauss, I. (1995). *Hippotherapy: Neurophysiological Therapy on the Horse*. Ontario Therapeutic Riding Association: Thornhill, Ontario.
- Šuvak, D. (2001). *Priručnik za terapijsko jahanje – Skripta predavanja o terapijskom jahanju*.
- Strauß, I. (2000). *Hippotherapie*. Stuttgart: Hipokrates Verlag GmbH.
- Tušak, M.; Marinček, M. (2007). *Človek – žival: zdrava naveza*. Ljubljana. Založba Pivec.
- Tušak, M.; Tušak, M. (2002). *Psihologija konja*. Ljubljana.
- Tuttle, J. L. (1987). *The horse as member of the therapeutic team*. Rehabil Nurs.
- Verbruggen, M. (1994). *Mišljenje i govor*, Beograd: Nolit. Prevod: Jelena Kočević, str. 214 –216.

Vigotski, L. (1956, 1960). *Problemi razvoja psihe*. Prevod: Lidija Dimitrijević. Beograd Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Glasnik, Časopis Zavoda za zaštitu zdravlja Srbije, 1–2 decembar 1994., Beograd, str. 35.

Voell, J. E. (1988). *Risk Management in Therapeutic Recreation*. American Therapeutic Recreation Association. State College: Venture Publishing Inc.

Žunić-Pavlović, V.; Popović-Ćitić, B.; Pavlović, M. (2010). *Programi prevencije poremećaja ponašanja u školi*. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.

<http://www.montessoriedutoys.com/>

<http://lessonsintr.wordpress.com/>

<http://decjesrce.rs/>

<http://www.horseot.blogspot.com/>

<http://www.osp.zuim.lj/jahanje>, 3. 7. 2007.

10. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу целокупне анализе докторске дисертације кандидата Раде Ракочевић под темом: „ МЕНАѢМЕНТ, ТИМСКИ РАД И ОРГАНИЗАЦИЈА У ЦЕНТРИМА ЗА ТЕРАПИЈЕ И АКТИВНОСТИ УЗ ПОМОЃ КОЃА“

Комисија констатује да је докторска адекватно – методолошки коректно и тачно, према одобреној концепцији урађена. Докторска дисертација у теоријском и емпиријском погледу даје оригоиналан научни допринос развоју праксе и научне мисли. Обзиром да је тема веома значајна, актуелна, оригинална и коректно методолошки постављена и разрађена, Комисија

ПРЕДЛАЖЕ

Научно-наставном већу Факултета за менаѢмент у спорту Алфа БК Универзитета у Београду, да прихвати позитиван извештај докторске дисертације кандидата Раде Ракочевић и да одобри њену одбрану.

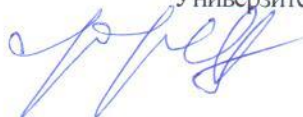
У Београду, 04.07.2016 године.

ЧЛАНОВО КОМИСИЈЕ:

1. Проф. др Ђорђе Мачванин, редован професор Факултета за менаѢмент у спорту Алфа БК Универзитета у Београду

2. Проф. др Фрања Фратрић, редован професор Факултета пословне економије, Универзитета EDUCONS у Ср. Каменици

3. Др Јован Веселиновић, доцент Факултета за менаѢмент у спорту Алфа БК Универзитета у Београду

